

Łódź

CENA NUMERU

25 gr.

Cena prenumeraty w Łodzi

Mies. z dod. ilustr. 5 zł.
Dla robotników 4 zł.
Odnosz. do domu 30 gr.
Z dostawą poczt. 6 zł.
Poza Łodzią egz. 27 gr.

Należność pocztowa opłacona ryczałtem

XXXV rok istnienia.

Redakcja i Administ.

w ŁODZI

Al. Kościuszki 41

TELEFON 100-28

Konto P.K.O. 60694

Red. przyjmuje od 5-6

Art. listów anonimowych nie umieszcza się.

1930 r.

Numer dzisiejszy składa się z 10 stron

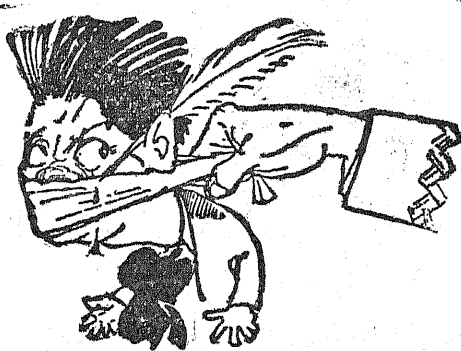
ROZWÓJ

Sobota, 20-go grudnia

№ 351

86 konfiskata „Rozwoju”

Na zarządzenie Starostwa — zno-
wu skonfiskowano „Rozwój” za arty-
kuł A. S. p.t. „Sentymentalna teзка”

w którym m. i. broniliśmy policji, at-
kowanej ze wszystkich stron, za-
bicie, stosowane w komisarjatach.

Mar. Piłsudski na Maderze

Pozostanie do wiosny W międzyczasie odwiedzi Palestynę.

WARSZAWA, 19.12.

ZAPROSZENIE DO PALESTYNY

W związku z tem pozostaje zaproszenie
jakie otrzymał obecnie marsz. Piłsudski od
wysokiego komisarza Palestyny Checellora
do zwiedzenia tego kraju.

Zaproszenie zostało przyjęte.

Po pobycie na Maderze uda się marsz.
Piłsudski do Egiptu, gdzie się zatrzyma czas
jakis, poczem odbędzie podróż po Palestynie.

W DRODZE

Według depeesz, jakie dziś nadeszły, tra-
sa drogi marsz. Piłsudskiego przez Francję
omija Paryż. Marsz. Piłsudski ekspresem
na Genewę i Lyon udał się wprost do Bor-
deaux, gdzie wagon jego odczepiono i odpro-
wadzono na boczny tor w oczekiwaniu na po-
ciąg do Hiszpanji.

Na dworzec wyszły z powitaniem fran-
cuskie władze cywilne i wojskowe. Marsz.
Piłsudski pozostał w wagonie, zaś delegatów
witał w jego imieniu ambasador Chłapowski

Wobec wrzenia rewolucyjnego w Hisz-
panji, istniał pierwotnie projekt zmiany dal-
szej trasy podróży, a mianowicie marsz.
Piłsudski miał wsiąść na statek odrazu na
wybrzeżu francuskim i przez ocean udać
się wprost na Maderę. Jednakże do Borde-
aux nadeszły z Hiszpanji wiadomości o stłu-

mieniu rewolucji, wobec czego dawniej za-
mierzona trasa podróży, wiedąca przez Hisz-
panję i Portugalję, będzie prawdopodobnie
utrzymana.

JAK DŁUGO?

Jak długo pozostanie marsz. Piłsudski
na Maderze?

Madera ma klimat wybitnie południowy

Działa zbawczo na zdrowie, ale zarazem wy-
klucza możliwość powrotu z niej na północ
w czasie zimy. Tak wielka różnica klimatów
dla każdego organizmu mogła by być niebez-
pieczna.

To też zdaniem lekarzy, powrotu marsz.
Piłsudskiego do kraju należy oczekiwać nie
wcześniej, jak na wiosnę.

Rewolucja w Hiszpanji

Na czele stoi hiszpański kubala major Franco

MADRYT, 19.12. W mieście Aspe w pro-
wincji Alicante doszło do krwawych walk mię-
dzy rewolucjonistami a gwardją obywatel-
ską. Rewolucjonisci usiłowali rozbroić tam-
tejszą gwardję obywatelską, pilnującą fa-
bryk przed strajkującymi i utrzymującą po-
rządek w mieście.

Udało się jednak gwardji rozprószyć na
pastników i odeprzeć atak oddziału powstań-
czego.

Doszło do ogólnej strzelaniny, w czasie
której zabite zostały 2 osoby cywilne. Jest
mnóstwo rannych.

Wiadomości z prowincji nadechodzą do
Madrytu bardzo skąpo. Rząd bowiem posta-
nowił i nadal utrzymać cenzurę wiadomości
telegraficznych, i to zarówno wewnątrz kra-
ju jak i wobec zagranicy.

PARYŻ, 19.12. Donoszą z Madrytu, że
rząd hiszpański zwrócił uwagę rządowi por-
tugalskiemu na niebezpieczeństwo wynikają-
ce z pobytu majora Franco na terytorjum
Portugalji i zaproponował wysiedlenie go
na wyspy Azorskie. W Hiszpanji daje się za-
uważyć ruch za wydaniem majora Franco
władzom hiszpańskim.

RODZINA BIERNACKICH ODRZEKA SIĘ

Od jakiego kolwiek pokrewieństwa z pułk. Kostką-Biernackim

WARSZAWA, 19.12. Prasa warszawska otrzymała następujące oświadczenie:

My, niżej podpisani członkowie licznego rodu Biernackich, złączeni wspólnością nazwiska, które nosiło kiedyś wielu potentatów dawnej Rzeczypospolitej, kasztelanów, biskupów i wojskowych, które krwawymi zgłoskami zapisało się na kartach walki o niepodległość Ojczyzny w dobie napoleońskiej, w latach 1831, 1863, w czasach wojny światowej oraz bojów z bolszewikami w 1918-20 r., które refiguruje w encyklopedjach, jako nazwisko uczonych i artystów oraz w archiwalnych spisach oficerów wojsk polskich dawnej i wskrzeszonej Rzeczypospolitej, wobec ujawnienia w interpretacjach poselskich niesłychanych metod, stosowanych w twierdzy Brzeskiej w stosunku do b. posłów Sejmu Rzplitej przez oficerów, pozostających pod dowództwem płk. Kostka Biernackiego, oświadczamy co następuje:

Płk. Wacław Kostka-Biernacki, dowódca 38 pp. nie jest naszym krewnym. Nie nas absolutnie z tym człowiekiem nie łączy i jedynie możemy wyrazić ubolewanie, że nosi on niesłusznie dotychczas, nazwisko Biernackich. Metody postępowania z b. posłami popełniamy kategorycznie, bez względu na prze-

konania polityczne przez nas wyznawane.

(—) Juljan Biernacki, b. uczestnik powstania 1863 r. Marja Biernacka, wdowa po powstaniu 1863 r. Irena Poraj-Biernacka, Janusz Poraj-Biernacki mag. praw, Stanisława Biernacka, Aleksander Biernacki, Kazimierz Biernacki, Stanisław Poraj-Biernacki stud. Uniw. Warsz. Józef Biernacki, Marja Biernacka, obyw. ziemska, Celestyna Biernacka, ob. ziem. Paulina Poraj-Biernacka, Wanda Poraj-Biernacka, Antoni Poraj-Biernacki rzeźbiarz, Stanisław Biernacki inż., Czesław Poraj-Biernacki handlowiec, Stanisław Biernacki mag. farmacji, Zofja Poraj-Biernacka, Hanna Poraj-Biernacka, Przemysław Poraj-Biernacki, małżonkowie Edwardstwo Biernacki, Marta Poraj-Biernacka dr. medycyny, Jerzy Poraj-Biernacki mag. praw, Bohdan Poraj-Biernacki ziemianin, Marja Poraj-Biernacka, Kazimierz Biernacki architekt, Juljan Biernacki, lek. dent. Stanisław Biernacki, dr. fil. Wacław Poraj-Biernacki przemysłowiec, Dominik Poraj-Biernacki, Wacława Poraj-Biernacka, Danuta Biernacka, sł. Uniw. Wileńskiego, Roman Biernacki sł. Uniw. Wileń. Andrzej Biernacki, Zbigniew Biernacki rzeźbiarz.

NA WOLNOŚCI!

Wypuszczono z więzienia pos. Wronę

WARSZAWA, 19.12. Dziś przed południem w Warszawie wypuszczono na wolną stopę pos. Wronę ze Stron. Chłopskiego. Opuszcza-

jącego mury więzienne powitali przyjaciele polityczni. Pos. Wrona udał się do prywatnego mieszkania.

Wojciech Korfanty

Ma być w najbliższych godzinach zwolniony

WARSZAWA, 19.12. Uchwała Sejmu Śląskiego, domagająca się wydania posła na Sejm Śląski Wojciecha Korfantego wpłynęła wczoraj na ręce ministra sprawiedliwości p. Michałowskiego.

W związku z tem w kołach miarodajnych zapewniają, że uwolnienie Wojciecha Korfanta z więzienia nastąpi w najbliższych

dniach.

Jak wiadomo, Wojciech Korfanty, od chwili wywiezienia z Brzesca, osadzony został w Warszawie w więzieniu mokotowskim. W ostatniej chwili dowiadujemy się, że p. Korfanty ma być zwolniony już dziś po południu.

ZNAKOMITY LOTNIK MAJOR K. KUBALA

Osadzony w więzieniu za niesubordynację

WARSZAWA, 19.12. Urzędowa agencja P.A.T. doniosła, że we wtorek wieczorem aresztowany został znany lotnik transatlantyki mjr. Kazimierz Kubala. Aresztowanie zostało dokonane na polecenie władz wojskowych.

Krakowski „L. K. C.” donosi:

Aresztowanie mjr. Kubali nastąpiło w następujących okolicznościach:

We wtorek wieczorem mjr. Kubala wezwany został do władz wojskowych i po krótkim przesłuchaniu, został osadzony w areszcie oficerskim przy komendzie miasta, mieszkanie zaś jego zostało przez władze opieczowane.

W dniu dzisiejszym major Kubala został

odprowadzony pod eskortą oficerską do swego mieszkania, gdzie przeprowadzono rewizję. Po rewizji odstawiono majora Kubalę z powrotem do aresztu, a stamtąd wieczorem do więzienia wojskowego śledczego przy ul. Dzikiej. L. K. C. twierdzi:

CO BYŁO POWODEM ARESZTOWANIA?

Wedle dalszych wiadomości, otrzymanych ze Lwowa, powodem aresztowania mjr. Kubali miały być memorjały, które przedkładał on władzom wojskowym w sprawie stosunków, panujących w lotnictwie polskim. Odnośnie władze dopatrują się w pewnych ustępach tych memorjałów znamion przestępstwa służbowego.

Z podręcznika chowdowli nierogacizny

Zywienie więźniów w Brzesciu

WARSZAWA, 19.12. W dzisiejszym „Robotniku” znajdujemy opis, jak to wyglądało odżywianie więźniów brzeskich:

„Czas pobytu b. posłów w katowni brzeskiej pod względem odżywiania można podzielić na dwa okresy.

Pierwszy okres to od 9 września do 9 listopada. W tym czasie jadłospis więźniów brzeskich był następujący: pół żołnierskiej racji chleba dziennie; ponadto otrzymywali: na śniadanie — odwar z ziółek bez cukru, na obiad o godz. 12 w południe — zupę barwy szaro-niebieskiej z kartoflami, a do tego trochę kapusty albo buraków albo marchwi. Raz na tydzień więźniów otrzymywał łyżkę tłuczonych kartofli, a w niedzielę 50 gramów wygotowanego mięsa. Na wieczerzę otrzymywali więźniowie taką samą zupę, co na obiad, lecz już bez kartofli.

Od 9 listopada zaczęto dawać więźniom wikt żołnierski kategorii N, sycący, wskutek czego wszyscy więźniowie zachorowali na zaburzenia żołądkowe. Lekarz zaburzenia te przypisał reakcji wskutek raptownej zmiany pożywienia.

Poprawy wikt nie mogli uzyskać nawet obłożnie chorzy i to pomimo interwencji lekarza“.

Orkan u wybrzeży Afryki

Bulwary Algieru pod wodą

PARYŻ, 19.12. Od wczoraj szaleją na wybrzeżach Afryki Północnej gwałtowne orkany, połączone z ulewą.

Spiętrzone fale morza Śródziemnego, wysokości 10 metrów ze straszną siłą uderzają bezustannie o brzeg, porywając wszelkie urządzenia kąpielowe. Bulwary portowe w Algierze zostały do tego stopnia nadwężone, że liczą się lada chwila z ich runięciem.

Wskutek oberwania się chmur ulice w Algierze zamieniły się w rwące potoki. Komunikacja w samym Algierze i innych miastach jest zupełnie przerwana.

Uciekające przed burzą do portu okręty zostały częściowo uszkodzone, kilka zatopiono. Z portu nie wyjechał ani jeden okręt. Z powodu przerwania wszelkiej komunikacji nie znany jest los tubylców, zamieszkałych wzdłuż wybrzeży.

Szkody wyrządzone przez orkan są olbrzymie, w samym mieście Algierze oceniają je na co najmniej 10 milionów złotych.

5 DEPEZ

W ŚLAD ZA MARSZ. PIŁSUDSKIM

Jak się dowiaduje A.B.C. rodzina mjr. Kazimierza Kubali wysłała depeszę do marszałka Piłsudskiego z prośbą o interwencję.

Ponieważ nie wiadomo było, gdzie w danej chwili znajduje się marsz. Piłsudski, wysłano 5 depesz do różnych miejscowości na trasie podróży do Madery.

WARSZAWA, 19.12. Według wersji krążących w Warszawie mjr. Kubala został aresztowany za nie oddanie honorów wojskowych płk. Kostkowi Biernackiemu.

Światowy kryzys gospodarczy

Dużo się mówi ostatnimi czasy o wszechświatowym kryzysie gospodarczym. Niemniej jednak dotkliwie daje się odczuwać wszechświatowy kryzys polityczny, który wyraża się w tak częstych przesileniach gabinetowych, wyborach, przynoszących najbardziej niespodziane wyniki (w Niemczech zwycięstwo hitlerowców), podróżach dyplomatycznych itd.

Przyczyną tego jest fakt, że utopia wojenna, stworzenia w Genewie organizacji, łączącej węzłem braterskim, w jedną zgodną, miłującą się rodzinę, wszystkie narody, przynajmniej europejskie, zbankrutowała doszczętnie.

Państwa powracają do dawnego przedwojennego systemu tworzenia dużych przymierzy, które rzekomo stać mają na straży utrzymania zbrojnego pokoju, które jednak mogą też przyprowadzić do wybuchu wojny, jak to widzieliśmy w r. 1914-tym.

Dzisiaj zarysowują się znowu narazie jeszcze niewyraźnie, kontury dwóch potężnych bloków.

Z jednej więc strony mamy dawną „Ententę”, której ubyli Włochy faszystowskie i bolszewicka Rosja, przybyli zaś państwa Małej Ententy (Czechosłowacja, Jugosławia i Rumunia) oraz Polska.

Co się tyczy stosunków pomiędzy Anglią a Francją, to pomimo pewnych drobnych nieporozumień należy je uważać za dobre, czego dowodem ostatnio było energiczne poparcie jakiegoś Anglii (a nawet Stany Zjednoczone) udzieliły Francji w sprawie rozbrojenia.

Wobec Polski stanowisko Francji było i jest lojalne, że wspomnimy oświadczenie, które tyle krwi popsuło w Niemczech, że granicą Francji jest — Wisła.

Opinia społeczna Polski stoi jak jeden mąż przy swej sojusznicy — Francji. Niestety oficjalna nasza polityka zagraniczna, nerwowa, niezdecydowana, zygzakowata, raz po raz wytworza niepożądane dyssonanse, że wspomniemy wizyty budapeszteńskie, holdownicze wyjazdy do Mussoliniego, oraz rewizytę Grandiego.

Co się tyczy bloku przeciwnego, pierwszym jego zawiązkiem była niewątpliwie niemiecko-sowiecka umowa w Rapallo. Niespodzianie występuje na widowni Mussolini.

Niemcy narazie zachowują się wobec jego propozycji z rezerwą, alifci wobec przewagi, jaką zdobywają hitlerowcy, sytuacja się zmienia. Lada chwila wybuchnąć może przesilenie gabinetowe. Stanowisko Curtiusa jest zachwiane. Upadek jego oznaczałby zwycięstwo faszystów niemieckich, a więc co zatem idzie, ścisłe zbliżenie między Niemcami a Włochami.

Prawdziwą niespodzianką był zjazd w Medjolanie Litwinowa z Grandim. Jakie znaczenie nadano zjazdowi temu we Włoszech o tem świadczy artykuł w „Popolo d'Italia”, którego redaktor (brat Mussoliniego) woła entuzjastycznie: „Sen o włosko-rosyjsko-niemieckim przymierzu „staje się rzeczywistością”.

Do tego przymierza zgłaszają zawczasu akces swój Węgry, których premier, Bethlen składa wizytę Hindenburgowi, jednocześnie zaś rząd węgierski, zapominając dawnych uraz do Beli-Kubna, przygotowuje akt uznania Sowietów, co wyraźnie skierowane jest przeciwko Małej Entencie. Prócz powyższych ciąży do bloku włosko-niemiecko-sowieckiego: Angora i Grecja.

Wszystko to niewątpliwie wywołać musiało znaczne zaniepokojenie nad Tamizą, oraz przede wszystkim nad Sekwaną. Tu też należy szukać prawdziwych przyczyn ostatniego przesilenia, które faktycznie skierowane było nie przeciwko premierowi Tardieu — ale przede wszystkim min. spraw zagranicznych, Briandowi, awolernikowi polityki ugodowej i mrzonek pnieuropejskich.

Powstanie gabinetu Steega oznacza niby

zwycięstwo Brianda, jest to jednak zwycięstwo pyrrhusowe, jako że gabinetowi temu nikt nie wróży długowieczności.

Sytuacja coraz bardziej wyjaśnia się. Eu

ropa dzieli się na dwa potężne bloki. Kto nie chce być zmiażdżonym, musi zdecydowanie wypowiedzieć się za jednym z nich.

—:0:—

Niemieckie bajdy

Umęczony Korfanty ma się pogodzić z Sanacją i znaleźć się w dyplomacji

„Vossische Zeitung“ donosi z Górnego Śląska o usiłowaniu pojednania obozu Korfantego z obozem rządowym w celu utworzenia jednolitego frontu polskiego.

Nowy katolicki biskup Adamski, który rozporządza licznymi osobistymi stosunkami, prowadzić ma, według informacji dziennika niemieckiego, poufne rokowania w sprawie pogodzenia zwolenników obozu rządowego i grupy Korfantego.

Według informacji niemieckich planowane ma być wypuszczenie Korfantego na

wolność i odseparowanie go od polityki górnośląskiej w ten sposób, że otrzyma on po sterunek zagraniczny w dyplomacji polskiej.

Celem tych usiłowań ma być stworzenie polskiego frontu jedności w obszarach mniejszościowych jeszcze przed zebraniem się Rady Ligi. Na rokowania te nielada wpływ posiadać ma fakt, iż wojewoda Grażyński postarał się u p. Prezydenta znowu o dekret odroczenia sejmiku śląskiego.

—:0:—

Zadna Bastylja nie potrafi

Stłumić głos sumienia

W „Lwowskim Kurjerze Porannym“ prof. Stanisław Grabski przypomina, jak to we Francji Bastylja stłumiła głos sumienia narodowego.

„Bez wyroków sądowych na podstawie jedynie rozkazów kancelarii królewskiej chwytano i więziono w niej każdego, na kogo spadł gniew króla, czy jego kochanki, czy którego z cieszących się zaufaniem ministrów.

Czasami więzieni w Bastylji kończyli w niej swe życie, czasami po wypuszczeniu z niej umierali wkrótce na tajemnicze choroby lub ginęli w sposób niewiadomy. A ci, co uzyskali przebaczenie

władcy i wrócili z Bastylji znów do życia — milczeli o tem, co się w niej działo, z obawy, by się nie dostać do niej powtórnie. O sprawach jej dowiadywali się Francuzi z wydawanych zagranicą broszur i ulotek.

Tłumiła Bastylja długo i sprawnie głos sumienia narodowego we Francji, aż zburzyła ją i tron — rewolucja“.

Bastylja trwała długo. Dziś jednak, gdy tempo historii jest znacznie szybsze, gdy środki budzenia sumienia społeczeństwa są o wiele potężniejsze, dziś w żadnym kraju panowanie tyranów długo trwać nie może.

Tłum milczał

Ale niewiadomo czy to bezpieczna oznaka

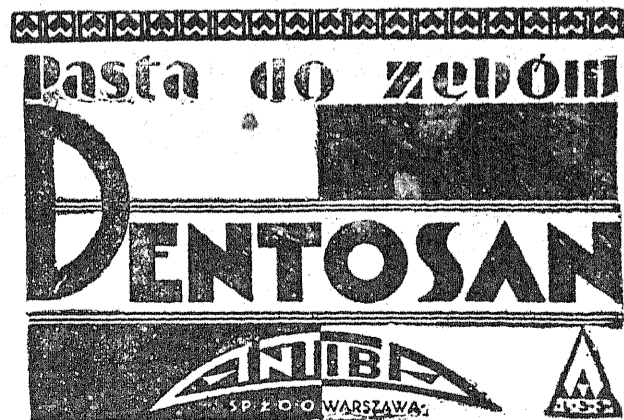
Prasa sanacyjna, pisząc o Brześciu, stale wysuwa jeden argument, który daje się w ten sposób streścić: „Przecie tłum nie stanął w obronie więźniów brzeskich“.

Na to odpowiada w „Robotniku“ Andrzej Strug („Były“).

Przypuśćmy jednak, że „tłum“ milczał... Wszak milczał i w dniu stracenia Traugutta... Wszak milczał i w dniu stracenia Montwiłła... Czyż dlatego trzeba tańczyć od razu na dwóch łapkach i walić siebie codziennie po twarzy każdym obleśnym własnym uśmiechem, każdym jaszczurczym „argumentem“ własnej bojaźni?

„Tłum“ milczał... Zapewne. Ale milcze-

nie „tłumu“ — to zawsze w dziejach świata była groza najstraszliwsza...

chroni zęby od zepsucia

GEHENNA POLAKÓW, UCHODZCÓW Z ROSJI

Przebywających w województwach wschodnich

Delegatka województwa poleskiego, wyślana dla zbadania położenia uchodźców nających z Rosji, którzy znaleźli przytułek w różnych miastach i wsiach województwa, opisuje w sposób następujący to, co widziała po dłuższej wizytacji:

„Województwo poleskie, jako graniczące z Rosją sowiecką, jest najbardziej przepelnione nieszczęśliwymi wygnańcami.

Pochodząc sama stamtąd, z za Dniepru całym sercem odczuwałam nędzę wygnańców i rozumiejąc ich okropne warunki. Rodzice starzeją się, dużo umarło, o zarobki trudno, dzieci się włóczą, marnują i powiększają szeregi bandytów i złodziei. Mały Grimm z Saratowa był w więzieniu za kradzież listu z dolarami z poczty, wyblagałam go i jest teraz u mnie. Przed kilku dniami mały Słowiński z pod Homla okradł tutejszy kościół i siedzi w więzieniu. Obaj z nędzy, sieroty. Inna znowu część dzieci z głodu wpada w suchoty i powiększa szeregi mogiłek na cmentarzu.

Codziennie widzę takie przykłady; matka zabija się praniem, ojciec na łóżku w ostatnim stopniu suchoty, dostaje krwotoku, zalewa krwią bawiąc się na podłodze dzieci, które patyczkami rozwłóczą czerwoną kałużę rysując różne desenie. Kurcowa z Saratowa, wdowa w ostatnim stopniu suchoty śpi z dwoma synami na jednym łóżku. A mieszkają w budce nad studnią, którą Magistrat Brzeście

Lit. z litocii im dał.

Błocka z Ekaterynostawia, wdowa po maszyniście, również z łaski dostała bezpłatne mieszkanie w baraku po psach policyjnych z dziurą w dachu w zimie z powodu bezrobocia i głodu poszła na „lekkie chleb”. Czego się te córeczki napatrzają! — a śpią z matką na jednym tapczanie. Zapłakują się, przychodząc do mnie i prosząc o zabranie do ochrony, Włodarczykowej mąż zginął. Zakortowa z dwojgiem dzieci 10 i 5 lat, całą zimę mieszkała na dworcu, tamże starszy synek lekeje odrabiał, zjada ich robactwo, nie mogą się myć, ani przebrać.

Mały Popławski Zygmunt ze Smoleńska, ojciec umarł, matka w zimie umarła na wściekliznę. Od jesieni umieściłam 23 dzieci w klasztorach, przytułkach, biurach i nawet w orkiestrze wojskowej.

List ten skierowany do Towarzystwa Pomocy Dzieciom i Młodzieży z Kresów w Warszawie (Sw.-Krzyska 5) mówi sam za siebie. Towarzystwo utrzymuje w swych 7 internatach 800 dzieci, na co wydaje 788.000 złotych rocznie, Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej dostarcza lwia część tej sumy, bo 590.000 zł. Pozostaje zatem 200 tysięcy, które Towarzystwo Pomocy Dzieciom i Młodzieży musi co rok zbierać, aby spełniać swe zadanie w granicach, jak widzimy, bardzo wąskich, konieczności.

15 milionów książek

Stan bibliotekarstwa w Polsce

Polska posiada 17 wielkich bibliotek z których każda liczy ponad 100.000 tomów. Największą jest Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, licząca 750.800 książek.

Drugie miejsce zajmuje Biblioteka Uniwersytecka w Krakowie, licząca tylko 570.000 tomów.

Biblioteka Miejska w Bydgoszczy posiada 150.000 tomów o charakterze przeważnie naukowym, w tem przeszło 40.000 tomów polskich, 200 inkunabułów (są to pierwsze wydruki sztuki drukarskiej z przed wieków), 160 rękopisów, około 1000 map oraz pracownię naukową o 2000 tomach.

Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu posiada około 70.000 tomów, w tem 191 inkunabułów i 234 dokumentów z dziejów Polski przedrozbiorowej.

Biblioteka T-wa. Przyjaciół Nauk w Poznaniu liczy 51.000 dzieł w 110 000 to-

mach (w tem 400 inkunabułów i 150 pergaminów).

Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu zał. 1919 r. liczy obecnie przeszło 650.000 tomów.

Książnica miejska im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, utworzona 1923 r. poszczycić się może 100.000 tomów.

Prócz tych bibliotek olbrzymów, mamy tysiące mniejszych bibliotek, rozsianych po miastach, wioskach a nawet po prywatnych domach. Każda organizacja religijna czy świecka uważa sobie za naczelną obowiązek założenia biblioteki dla swych członków, choćby to miało być na razie tylko kilkadziesiąt książek.

Ogółem mamy obecnie w Polsce 35 tysięcy bibliotek, posiadających około 15 milionów książek.

—:0:—

Edmund WASILEWSKI

PIOTRKOWSKA 152

poleca:

Modne i dobre towary na płaszcze damskie,

Na garnitury męskie i palta.

Futra z Warsz. Polskiej Wytwórni na kołnierze i spody.

Duży wybór.

Duży wybór

NAJWIĘKSZY WODOCIĄG W POLSCE

Stanie w Maczkach na Śląsku

Budujący się obecnie wodociąg w Maczkach będzie jednym z największych zakładów tego rodzaju w Polsce. Koszty jego budowy wyniosą około 25 milionów złotych, a zasilać on będzie całe Zagłębie Dąbrowskie i Górny Śląsk w wodę.

Woda będzie pobierana z rzeki Przemyszy, której stan wody wykazują w ciągu roku tylko nieznaczne wahania.

Ze stacji pomp prowadzić będzie wodę rurociągiem do Sosnowca, gdzie przez sieć miejską będzie dochodzić do zbiornika w

Na ziemiach Polski

Para lekarzy poznańskich
odznaczona francuską nagrodą
medyczną.

Jak donoszą z Poznania, para tamtejszych lekarzy: dr. Zeyland i jego żona, dr. Piasecka odznaczeni zostali nagrodą im. Panopirta w wysokości 4 tysięcy franków, przyznaną im przez francuską Akademię Medyczną za prace naukowe, drukowane w rocznikach instytutu Pasteur'a.

Ujęcie bandyty „Szpicbródki”.

Policja w Sosnowcu aresztowała onegdaj poszukiwanego od dłuższego czasu przez sądy kilku miast, bandytę-włamywacza Wacława Godlewskiego zwanego „Szpicbródka”. Godlewski, jak wiadomo, zbiegł przed kilku miesiącami z więzienia częstochowskiego, poczem dokonał kilku włamań.

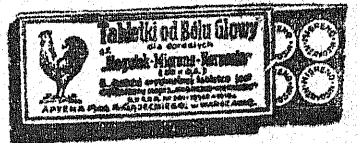
Ofiara handlu żywym towarem.

Na Niemnie w rejonie Druskieniki wyłowili rybacy butelkę, w której znaleziono kartkę następującej treści: „Jestem w rękach Bruckiego i Jachimki Czernego Wiozą mnie do Szmulki w Orzemołowce. Ratujcie! — Rodziewiczówna”. Rybacy oddali kartkę policji śledczej, która podejrzewa, iż Rodziewiczówna wpadła w ręce handlarzy żywym towarem.

Ostrzeżenie.

Chcąc nabyć proszki od bólu głowy z „KOGUTKIEM” „Migreno-Nervosin” należy żądać takowych w oryginalnych opakowaniach Gąseckiego, znanych od lat 30. Przy zakupie proszków z „Kogutkiem”, „Migreno-Nervosin” zwracajcie uwagę na opakowanie i odrzucajcie uporzeczywie polecane proszki ludzako do naszych podobne. Oryginalne opakowania po 5 proszków — pudełko 75 groszy

Osoby, dla których przyjmowanie proszku stanowi pewną trudność, mogą używać proszek „KOGUTEK” „MIGRENONERVOSIN” w formie tabletek. Opakowania po 20 tabletek w pudełku. Cena 1 zł. 50 gr. — Żądać tabletek „Kogutek Migreno-Nervosin” w oryginalnym opakowaniu Gąseckiego.

Humor

NIE MOŻNA LEPIJ SIĘ DOBRAC.

Adwokat męża: — Kobieta ta ma charakter niegodziwy. Jest złośliwa, podstępna i niedbała. Plotkuje i lubi zaglądać do kieliszka.

Adwokat żony: — Człowiek ten jest kompletnym idjotą, przytem brutalny złodnik i piję, jak gąbka.

Sędzia: — Ależ w takim razie nie rozumiem, dlaczego ci państwo wogóle nie zgadzają się ze sobą.

WARUNEK

Adamski prosi o rękę córki szefa.

— Zgadzą się, jeżeli pan oświadczy, że kocha córkę moją tak bardzo, iż zrzeka się zupełnie posagu.

— Ależ oczywiście — odpowiedział Adamski — tylko pod jednym warunkiem; żeby pan później nie powiedział, iż takiego idioty nie chce pan za zięcia.

Maskarada paryskiego dziennikarza

Poufna rozmowa z agentem G.P.U. w wiedeńskiej restauracji

Dziennikarz paryski, Geo London, który parę miesięcy temu był jeszcze nieznaną postacią z stolicy Francji, urosł obecnie do sławy międzynarodowej, przebywszy kilka tygodni pomiędzy bandytami i przemytnikami alkoholu w Ameryce. London rozpoczął teraz druk nową serię artykułów w paryskim „Journalu” tym razem p. t. „Tajemnicze sprzężyny propagandy sowieckiej”.

P. Geo London dostał się pomiędzy agentów zagranicznych osławionego bolszewickiego GPU. w głównych jego kwaterach, w Wiedniu i w Berlinie. Ponieważ jednak agenci nicby nie powiedzieli dziennikarzowi paryskiemu, więc przedstawił mu się jako współpracownik sympatyzującego z nimi dziennika amerykańskiego z miasta Cleveland w stanie Ohio.

Ale mniejsza o to. Dość, że p. Geo London wykazał dużo sprytu i zręczności, kiedy, udając się w Wiedniu na spotkanie z pewnym czekistą, wywołał sensację w swoim hotelu nieogoloną twarzą, oponczą proletariacką i apaszowskim kaszkiem; nadającym mu wygląd zaniedbanego, a bolszewizującego Amerykanina.

Droga na schadzki, umówioną przez pośrednika, tajemniczego „papa Włodzimierza”, była zawila.

Najpierw obaj z pośrednikiem krążyli długo po mieście, aby zmylić wszelki trop, potem z szeregu taksówek na posterunku wybrali przezornie drugą, a nie pierwszą i tak udali się na koniec miasta.

Szli więc pomiędzy jakimiś murami fabrycznymi, do jakiejś restauracji, gdzie w wielkiej pustej sali, przy jednym stoliku siedziało wesołe towarzystwo, a przy innym samotny czekista, skracający sobie czas oczekiwania, wyszukanymi i wcale nie ascetycznymi potrawami i napojami.

Dla niepoznaki, kazano kelnerowi przynieść karty i całe towarzystwo udawało zajętych grą, rozmawiając w rzeczywistości o politycznych sprawach szpiegostwa bolszewickiego.

Czekista, który w Wiedniu jest zamaskowany posadą dyplomatyczną przy tamtejszej ambasadzie sowieckiej, zaskoczony pytaniem Geo Londona, przyznał, że szefem GPU, w Wiedniu jest Iwan Wasiljew Kreckmanow, który, gdyby chciał mówić, mógłby wiele powiedzieć o porwaniu i śmierci generała Kutiepow.

Na tej rewelacji kończy się pierwszy, wstępny, artykuł p. Geo Londona, ciekawy już przez samo odkrycie metod paryskiego

dziennikarza, a będący obiecującą zapowiedzią opisu dalszych jego przygód.

—oo:—oo—

TRAGICZNA UCIECZKA Z WYSP SOŁOWIECKICH

Człowiek, który jadł zamarzone ryby i widział „białą śmierć” przyjaciela

Z Helsingforsu donoszą, że karawana Laponczyków, ciągnąca z zaprzęgiem reniferów w kierunku granicy sowiecko-chińskiej w okolicy Murmańska, znalazła w jamie polnej okrytej śniegiem człowieka, który nie dawał oznak życia.

Z łachmanów, które pozostały na zmarzniętym, laponczycy domyślili się, że musiał to być więzień. Znalezionego ułożono na saniach i przywieziono do najbliższego postoju, gdzie rozpalono ognisko. Prawdopodobnie pod wpływem powiewu ciepła, rzekomy „nieboszczyk” ocknął się, wydając głę-

bokie i ciche jęki.

Ludzie z karawany przystąpili natychmiast do cucenia i rozcierania zmarzniętego, który upewniwszy się, że jest na terytorjum fińskim, otoczony przez ludzi życzliwych, zeznał, że zbiegł z wysp Sołowieckich z towarzyszem, który zmarł w drodze. Nie szczęśliwiec dowlókił się resztkami sił do miejsca, w którym znaleziono go prawie w agonii. Po drodze jadł tylko zamarzone ryby. Przywieziono go do Vardoe gorączkującego. Kto jest ofiarą wysp Sołowieckich i czy żyć będzie niewiadomo.

„Chcę umrzeć w Sing-Sing”

Spełniło się życzenie zabójcy

W nowojorskim więzieniu Sing-Sing zmarł wydawca jednego z miejscowych pism, Charles Chapin, skazany na 15 lat więzienia za zabójstwo żony.

Zbrodni tej dokonał przed 12 laty, zaskoczywszy żonę we śnie. Po zabójstwie napisał list otwarty do swego własnego pisma. W

~~~~~

Jednajcie nam nowych czytelników

liście tym obiecywał, że sam wymierzy sobie sprawiedliwość, ale nazajutrz już zjawił się w policji.

Sąd skazał 60-letniego podówczas Chapina na 15 lat więzienia. W r. 1934 miał więc wyjść na wolność, ale gdy mu o tem mówiono, powtarzał uparcie:

— Chcę umrzeć w Sing-Sing. Nie mam dokąd pójść...

Zyczenie jego spełniło się. Jako 71-letni starzec zmarł w celi więziennej.

—oo:—oo—

EDGAR WALLACE

41.

Głowa zdrajcy

— Owszem, może znaleźć — odparł dyktor. — Są w tym kraju wytwórcy, ale nie stety, nie stoją na wysokości zadania. Ostało ich gonienie za kolosalnością. Kto ma w odwodzie poza sobą spory kapitał, produkując obrazy, może łatwo robić pieniądze. Wówczas tak nie pora się obrazami na temat codziennego, pospolitego życia, ale mówić do swego dostawcy pieniędzy: „wystawimy „Upadek Jerozolimy”. Mam świetny pomysł zbudowania świątyni Ezechjela, tego nigdy jeszcze dotąd nie robiono. Będzie nas to kosztowało bagatelkę — dwieście tysięcy dolarów. Będziemy mieli pięć tysięcy statystek w jednej scenie; odbudujemy Colosseum i wypuścimy sto prawdziwych lwów

na arenę! A fabuła? Na co panu fabuła? Publiczność przepada za tłumami. Albo dla odmiany taki zuch musi koniecznie, kosztem pięćdziesięciu dolarów na każdą stopę, odtworzyć wybuch Wezuwiusza. Dostę już gonienia za rozgłosem kosztem wystawy statystów. Prosimy, panie Longvale!

Michał spojrział poza siebie: we drzwiach stał ucieszony staruch z kapeluszem w ręce.

— Boję się, że przeszkodzę państwu — rzekł przyjemnym swoim głosem. — Właściwie przybyłem do miasta w celu widzenia się z moim doradcą prawnym; nie mogłem jednak pozbawić siebie przyjemności zajęcia tutaj, żeby dowiedzieć się, jak idą zdjęcia.

— Dziękuję, wcale nieźle — odpowiedział Jack. — A pan zna się już z panem Brixanem?

Skinął głową i uśmiechnął się.

— Owszem, mam zaszczyt. Przysze-

dłem w celu porozumienia się z moim adwokatem, co do rzeczy, która państwu może wydać się dziwaczną. Przed wielu laty studjowałem medycynę, złożyłem ostateczne egzaminy, tak, że właściwie i prawnie jestem lekarzem, chociaż wcale nie uprawiałem praktyki zawodowej na żadną większą skalę. Nie jestem powszechnie wiadomym, że posiadam stopień doktorski, zdziwiłem się więc bardzo, kiedy zeszłej nocy zgłosił się do mnie pewien sąsiad, prosząc o okazanie pomocy jego służącej. Otóż dręczy mnie teraz niepewność, — złamałem prawo czy nie, uprawiając praktykę bez rejestracji.

— Mogę pocieszyć pana — rzekł Michał. — Skoro raz zarejestrowano go przed laty, tem samem jest już pan zarejestrowany na zawsze i w danym wypadku czynność pańska nie obraża prawa.

— Tak samo poinformował mnie i adwa-

Fabryka teatrów w Rosji

Sztuka dramatyczna, jako czynnik socjalizacji

Rada komisarzy ludowych postanowiła całkowicie zmienić i "ulepszyć" dotychczas istniejący stan teatralny i dramatyczny w Rosji sowieckiej. „Ulepszenie” to ma być dokonane na 3 następujących zasadach: 1) Teatr jako aktywny czynnik socjalistycznej konstrukcji państwa 2) Uruchomienie sztuki, 3) Teatr na usługach przemysłu i rolnictwa.

Na posiedzeniu centralnego komitetu artystów i związków aktorów dramatycznych program ten został w następujący sposób oświetlony. Sztuka nie jest niczym innym jak częścią wspólnej pracy dążącej w Sowietach do ugruntowania socjalistycznego ustroju.

Radykalna zmiana z dotychczasowymi pojęciami o sztuce, będzie miała jako skutek iż teatr przemówi do zupełnie innych, niż do tychczas warst społecznych. Wpływ jego czynności sięgnąć musi z centrum kraju do jaknajdalszych peryferji. Wobec tego uznaje się za konieczne stałych teatrów, na miejsce których zorganizowane zostaną teatry wędrownie, ogarniające w swych marszrutach jaknajodleglejsze miejscowości Rosji.

W tym celu zbudowana ma być olbrzymia fabryka dekoracji, aby móc w rozmaitych częściach kraju grać jedne i te same sztuki wymagające jednakowych dekoracji.

Szczególną opieką Sowietów w myśl tych intencji cieszyć się mają mniejszości narodowe. Dlatego też zwołana zostanie w najbliższych czasach konferencja teatrów ludowych, która wypracuje szczegółowy program dla zapokojenia potrzeb artystycznych owych mniejszości. Po czym nastąpić ma zorganizowanie specjalnych teatrów żydowskich, ukraińskich i tatarskich.

Rozumie się, że praca wszystkich osób związanych z tym przyszłym mechanizmem teatralnym, odbywać się będzie na zasadach obowiązujących przemysł czy handel i brać artystyczna zostanie upaństwowiona.

Rozszerzenie w ten sposób działalności teatralnej na cały obszar sowieckiej Rosji wywoła kolosalne zapotrzebowanie aktorów, stworzonych ma być bowiem nie mniej jak 160 nowych trup teatralnych. Aby temu podołać zorganizowane będą odpowiednie kursy dramatyczne dla przygotowania tego nowego sztabu aktorskiego.

Nowe te teatry otrzymują również inną strukturę w znaczeniu gospodarczym a więc gdy nadal subsydjowane będą teatry państwo we tj. dawne teatry cesarskie, nowopowstałe trupy muszą stać się samowystarczalne i połączyć się w koncerty. Koncern naczelny tych

teatrów będzie się znajdował w Leningradzie, tam również powstać ma wyżej wymieniona fabryka dekoracji.

Rękopisowy dziennik Gazeta stolicy Abisynji pisaną ręcznie

Niedawno wystawiony został na widok publiczny dziennik pisany ręcznie w języku amaryjskim, o tytule „Aimro” (Inteligencja).

Jest to egzemplarz pisma, jakie zaczął wydawać w r. 1902 w Addis Abeba, stolicy Abisynji dziennikarz grecki Andreas Kavadia. Ponieważ w stolicy nie było ani jednej drukarni, Kavadia wypisywał co tydzień ręcznie 24 egzemplarze swojego pisma i co sobotę zgłaszał się do cesarza Menelika z jednym numerem, który był odczytywany na głos w obecności całego dworu.

Od r. 1924, t. zn. od kiedy sprowadzono do Addis Abeba pierwszą maszynę drukarską pismo „Aimro” wychodzi drukowane i przy „kolosalnym” nakładzie... 500 egzemplarzy.

Einstein w Nowym Jorku

Bezsensowno pytania reporterów

Słynny twórca teorii względności, Einstein nazywany przez prasę zagraniczną „najslawniejszym człowiekiem świata”, przyjechał na parowcu „Belgenland” do Nowego Jorku.

Oczywiście, wielkiego uczonego opadła natychmiast gromada reporterów, z których nie wszyscy zadawali mu mądre pytania. Einstein odpowiadał na nie krótko i dobitnie.

— Czy mógłby pan popularnie wyłożyć zasady teorii względności?

— Musiałoby to potrwać 3 dni, — odparł ze śmiechem Einstein.

— Co pan sądzi o prohibicji?

Ponieważ sam nie pijam, więc kwestja ta jest dla mnie nierealna, — odpowiedział uczony.

Najzabawniej wypadła odpowiedź na pytanie:

— Czy podoba się panu Ameryka?

— Mam jej dosyć — odparł krótko wielki fizyk.

Zapytany o politykę niemiecką, powiedział, iż jest przeciwnikiem Hitlera, który „żeruje na pustym żołądku Niemiec” i który nigdy nie doszedłby do władzy, gdyby nie opłakane stosunki ekonomiczne Niemiec.

— rzekł Longvale.

— Był to jakiś poważny wypadek? — zapytał Michał, zgadując, kto był pacjentem.

— Nie zanadto. Wydało mi się, że jest zakazanie krwi, sądzę jednak, że prawdopodobnie, byłem w błędzie. Wiedza medyczna zrobiła tak wielki krok naprzód od czasu, jakim sam był studentem, że, ostatecznie, bałem się przesądzać. Chociaż poczytuję sobie za prawdziwy dar Nieba wyświadczenie ludziom przysługi, muszę przyznać się, że w tych okolicznościach, o jakich wspominałem, było to dla mnie: nieco kłopotliwe przejście i prawie nie spałem z tej racji przez noc całą. W rzeczy samej, był to „subjekcyjny” wieczór a i noc też. Ktoś, na przykład, nie wiem dla jakiego powodu, ułokował swój motocykl w moim ogrodzie.

Michał zaśmiał się w duchu.

— Nie mogę pojąć, co to mogło znaczyć.

A dziś rano już go nie było... Poza tem widziałem się z naszym przyjacielem Fossem, który wydał mi się czegoś bardzo zaniepokojony.

— A kiedy pan widział go?

— Przechodził koło mego obejścia. Stałem wtedy w bramie, paląc fajkę i powiedziałem „dobry wieczór”, właściwie nie wiedząc nawet w ciemności, kto to taki. Dopiero, gdy odwrócił się, poznałem, że to pan Foss. Poinformował mnie, że był gdzieś z żoną i że za godzinę ma jeszcze być w jakimś miejscu.

— Która to była godzina? — spytał Michał.

— Przypuszczam, że musiało to być o jedenastej. — Zawahał się. — Nie jestem jednak pewien. W każdym razie tak jakoś bezpośrednio przed moim udaniem się na spoczynek.

Michał mógł teraz łatwo odtworzyć sobie linję postępowania Fossa w tym wypadku: sir Grzegorz naglił go do wyjścia i prosił o powrót, gdy Stella opuści już Griff Towers.

— Moja skromna posiadłość słynie ze swojej ciszy — podkreślił Longvale i pokręcił skłopotaną swą głową. — Może pan będzie łaskaw — rzekł jeszcze, zwracając się do Knebwortha — kiedy obraz już będzie gotowy pozwoli mi go zobaczyć?

— Nie wiem, dlaczego ja tak bardzo interesuję się temi rzeczami — zachichotał stary. Muszę wyznać, że jeszcze kilka tygodni temu, cała procedura z wytwarzaniem filmów była dla mnie tajemnicą. A nawet i dziś jeszcze należy do jakiejś hermetycznej, zamkniętej wiedzy.

(D. c. n.)

Kobieta współczesna

nie poddaje się już cierpliwie bólowi głowy. Gdy ten ból, nieunikniony przy dzisiejszym tempie życia, zaczyna jej dokuczać, zaczyna się szukać 1-2 oryginalnych tabletek Aspiriny, które sprawią jej ulgę.

Istnieje tylko jedna

ASPIRINA

Każde opakowanie i każda tabletki oryginalnej Aspiriny opatrzone są znakiem BAYER

Dnia 19 grudnia 1930 r. zmarł długoletni kasjer
naszej Instytucji

ANTONI URBANŃSKI

przeżywszy lat 66.

W Zmarłym tracimy sumiennego i oddanego
nam współpracownika, pamięć o którym zachowamy
na zawsze.

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE
Spółka Akcyjna,
ODDZIAŁ W ŁODZI.

KRONIKA

KALENDARZYK

Sobota, 20 grudnia — Teofila

TEATRY

Teatr Miejski: Papa kawaler.

Teatr Popularny: Mira Efros.

Dobry Wieczór: Klejnoty Łodzi

WIDOWISKA KINEMATOGRAFICZNE

Grand Kino: — Białe cienie

Capitol: Pocałunek

Casino: — Branka wodza

Luna: Sztabskapitan Gubaniew

Odeon: 1. Prawdziwa miłość awanturnicy.

2. Niedobre małżeństwo

Palace: — Jej wielka namiętność

Apollo: Zagłada od Wschodu.

Corso: — 1. Krwawy żart. 2. Mogiła wśród lo-

dowców

Przedwiośnie: Skrzydlata flota.

Resursa: Dzieje małżeństwa.

Wiadomości bieżące

Reprezentacyjny bal akademicki

6 stycznia 1931 r. odbędzie się w Filharmonji pod protektoratem p. wojewody W. Jaszczolta Reprezentacyjny Bal Akademicki Związku Akademickich Koł Łodzian w Łodzi. Przygotowania do balu trwają już od miesiąca. Pod przewodnictwem p. wojewodziny W. Jaszczoltowej utworzone zostało Koło Honorowych Gospodyń, pierwsze zebranie honorowych gospodyń odbędzie się w sobotę dn. 20 grudnia o godz. 8 wiecz. w Polskim Towar-

Za zlikwidowane przedsiębiorstwo?

Czy nowy właściciel jest odpowiedzialny

W myśl dotychczasowej praktyki, władze skarbowe domagały się uiszczenia zaległości podatkowych za zlikwidowane przedsiębiorstwa, od tych właścicieli, którzy przejęli przedsiębiorstwa te na swój rachunek.

Zwłaszcza podatek obrotowy był ściągany od nowych właścicieli zlikwidowanego przedsiębiorstwa, którzy w tym samym lokalu zaprowadzili identyczne przedsiębiorstwo.

Przy ściąganiu należnych tych zaległości władze skarbowe w Łodzi opierały się na artykuł 92 ustawy o podatku obrotowym.

Przeciwko praktyce tej wystąpiły ze skargami organizacje kupieckie w Łodzi i w jednym z takich wypadków, Najwyższy Trybunał Administracyjny wydał następujący wyrok:

Najwyższy Trybunał Administracyjny stwierdza, że nowy właściciel przedsiębiorstwa handlowego jest odpowiedzialny za zaległości podatkowe dawnego właściciela przedsiębiorstwa tylko w tym wypadku, jeżeli nowy przedsiębiorca przejmuje wraz z lokalem całe przedsiębiorstwo.

Jeśli natomiast nowy właściciel udowodni, że przejął tylko lokal, bez towarów, wła-

dział skarbowa nie ma prawa żądać od niego uiszczenia zaległości podatkowych.

rzystwie Krajoznawczem przy ul. Al. Kościuszki 17.

Sekretariat Balu mieści się w wypożyczalni Akademickiej 11 Listopada 26 tel. 172-05 i czynny jest codziennie od 4—8 wiecz.

dział skarbowa nie ma prawa żądać od niego uiszczenia zaległości podatkowych.

W motywach swych Najwyższy Trybunał Administracyjny wskazuje, że o ile nawet nowy przedsiębiorca sprzedaje te same artykuły co jego poprzednik i przejął nawet tych samych klientów, nie wpływa to również na odpowiedzialność jego za dawne długi podatkowe.

Decyzja ta ma bardzo ważne znaczenie dla całego kupiectwa łódzkiego, ponieważ kładzie kres dotychczasowym dowolnym interpretacjom poszczególnych urzędów skarbowych na terenie naszego miasta, przeczemu kupcy i wogóle zainteresowani winni w podobnych wypadkach opierać się na orzeczeniu Najwyższego Trybunału Administracyjnego pod Nr. 2258-(28).

Z Katolickiego Uniwersytetu Robotniczego

Dziś dn. 20 grudnia o godz. 19 w siedzibie K.U.R. przy ul. Gdańskiej 111, p. profesor Kowalczyk wygłosi odczyt, ilustrowany przezroczkami na temat „Podróż po Ziemi Świętej”. Wstąpienie na odczyt 20 groszy.

REKLAMA TO POTĘGA

Teatr i sztuka

TEATR MIEJSKI

Dziś o 4 popoł. po cenach najniższych ostatni występ K. Junoszy-Stepowskiego w „Papie kawalerze” W niedzielę o 4 popoł. po cenach najniższych „Konto X”

Premjera „Cara Pawła I” z K. Junoszą-Stepowskim

Dziś sobota oczekiwany z zainteresowaniem wielki ewenement artystyczny — premjera głośnej 4-aktowej sztuki Dymitra będzie znakomity artysta Kazimierz Junosza-Stepowski. Obok mistrza wystąpią. Kossocka, Skrzydłowska, Szletyńska, Białyszczynska Butkiewicz, Kijowski i Warchałowski, oraz 3 innych artystów i 60 statystów. 100 nowych stylowych kostiumów, wspaniałe bogate dekoracje B. Kukiewicza stworzą dla sztuki tej świetne i efektowne tło. Reżyserja K. Kipowskiego.

W niedzielę i poniedziałek wiecz. powtórzenie „Cara Pawła I” z Kazimierzem Junoszą-Stepowskim.

TEATR KAMERALNY

Dziś sobota po cenach najniższych oraz w niedzielę ostatnie powtórzenie „Lekko-wyślnej siostry”.

TEATR POPULARNY

Dziś sobota o 5 popoł. po cenach najniższych po raz ostani „Mira Efros”

Dziś wieczorem, jutro i w poniedziałek wieczorem sensacyjny, powodzeniowy melodramat amerykański ze śpiewami i tańcami „Broadway”

Bilety zakupione na czwartek ważne są na sobotę na Broadway

TEATR POPULARNY w SALI GEYERA

Dziś w sobotę 20 b.m. o godz. 8 m. 15 wiecz. i jutro o godz. 4 m. 15 i 8 m. 15 w. arcywesoły wodewil w 5 akt. ze śpiewami i tańcami p. t. „Nasze łodzianki”

Nocne dyżury aptek

Dziś w nocy dyżurują następujące apteki: A. Potasza (Plac Kościelny 10) A. Charzemby (Pomorska 10) E. Müllera (Piotrkowska 46) M. Epsteina (Piotrkowska 225) Z. Gorczyckiego (Przejazd 59) G. Antoniewicza (Pabjanicka 50).

PRZEZ RADJO

- S O B O T A** dn. 20. XII. 30r.
- 12.10 Muzyka z płyt gramofonowych
  - 16.30 Muzyka z płyt gramofonowych
  - 17.15 „Z krainy czarnych diamentów” — wygl. Wł. Dzięgiel
  - 17.45 1) Słuchowisko dla dzieci z Krakowa p. t. „Zły czar”
2) Koncert dla dzieci
  - 19.10 Centralne Tow. Organizacji i Kolek Rolniczych do swych członków i ogółu rolników.
  - 19.25 Płyty gramofonowe
  - 19.35 Prasowy dziennik radiowy
  - 19.55 Płyty gramofonowe
  - 20.00 Feljton p. t. „Dzisiejszy teatr niemiecki” — wygl. p. Gerard Krasuse
  - 20.15 „Rząd, a Dyktator” — wygl. pułk H. Eilo
  - 20.30 Koncert muzyki lekkiej. Ork. pod dyr. St. Nawrota i Witold Jodko (cytra), oraz Sergjusz Kontor (spiew) — (Soliści z Wilna)
  - 22.00 Feljton „Niemka, Francuska i Polka” wygl. p. Cezary Jollenta
  - 22.15 Koncert kantora murzyńskiego Towje Hakohena La Rue
  - 23.00 Muzyka taneczna.

Czytajcie

Prenumerujcie!

Rozpowszechniajcie

MŁODEGO NARODOWCA

Urzędy państwowe, poczta i biura

W okresie świąt Bożego Narodzenia

W związku ze świętami Bożego Narodzenia wszystkie urzędy państwowe, jak: Województwo, Starostwo Grodzkie i powiatowe, D.O.K., urzędy Skarbowe i Izba Skarbowa, oraz biura instytucji samorządowych w Łodzi i biura Kasy Chorych — czynne będą do środy, dnia 24 b. m. do godz. 12-ej w południe. Wykaz dyżurów w poliklinikach Kasy Chorych wydany zostanie 22 b. m. Urzędowanie podjęte zostanie ponownie od soboty, dnia 27 b. m. (a)

W związku ze świętami Bożego Narodzenia — wszystkie instytucje pocztowe na terenie Łodzi czynne będą do dnia 24 bm. w

środe, do godz. 2-ej po poł.

Od środy 24 bm. do piątku 26 bm. do godz. 9-ej rano, poczta będzie całkowicie u nieruchomiona, prócz urzędu telegraficznego i telefonów zamiejscowych. W piątek, dnia 26 bm. od godz. 9-ej do 11-ej rano czynne będą wszystkie agendy Głównego Urzędu Pocztoowego, przy ul. Przejazd 38, filje natomiast będą nieczynne.

W Wigilję Bożego Narodzenia, tj. 24 bm. poczta roznoszona będzie przez listonoszy 2 razy, poczem poczta rozniesiona będzie dopiero w piątek 26 bm. jeden raz, (a)

Sporządzanie aktów znania

Dla uzyskania dowodu osobistego

Dla uzyskania dowodu osobistego niezbędnym jest posiadanie metryki, jednak wiele osób metryki nie posiada i z różnych przyczyn otrzymać ich już nie może, szczególnie, gdy osoby te pochodzą z Rosji, lub z miejscowości, w których zaginęły akta.

Celem umożliwienia tym osobom uzyskania dowodu osobistego, magistrat może wy-

dać t. zw. akt znania, oparty na zeznaniach dwóch wiarogodnych świadków, którzy stwierdzają, iż petent urodził się w danej miejscowości, z takich to rodziców, tego roku.

Z aktów znania nie można otrzymać odpisów, gdyż są one przeznaczone wyłącznie dla uzyskania dowodu osobistego i w innym celu nie mogą być wykorzystane. (b)

Armia polska otrzyma paradne mundury

Wzory dla piechoty i żandarmerji już gotowe

Biuro historyczne M. S. Wojsk. opracowało nowe wzory mundurów paradnych dla oficerów, podoficerów i szeregowych wojsk polskich. Wzory dla żandarmerji i piechoty zostały już zatwierdzone i w krótkim czasie zostaną zaprowadzone przedewszystkiem w oddziałach, mających kontakt z reprezentacją, a więc w pierwszym rzędzie otrzymają nowe mundury oddziały zamkowe Prezydenta Rzeczypospolitej, co ma nastąpić w ciągu stycznia rb., następnie zaś oddziały, które będą występowały w uroczystościach.

Mundur paradny piechoty składa się z rogatywki dość wysokiej z złotym otokiem nad daszkiem, ze słońcem w otoku z orłem pośrodku. Rogatywka zaopatrzona będzie w kity białą dla oficerów, a w czerwoną dla szeregowych, oraz białą i czerwoną z brzegów dla podoficerów.

Następnie mundur składać się będzie z

ulanki z złotymi rabatami i złotym kołnierzem. Ulanka koloru granatowego i takiego koloru spodnie z lampasem złotym, podwójnym dla oficerów, a pojedynczym dla podoficerów.

Mundur dla żandarmerji będzie się przedstawiał następująco: helm (wzór z 1831 roku, odpowiednio zmodyfikowany), na grzebieniu helmu końska kity biała dla oficerów, a czerwona dla szeregowych, kurtka, czyli kolet podobny do austriackiego waffen roka, na kołnierzu sukno czerwone, na naramiennikach buljony i pas srebrny, barwa koletu i spodni jasno - niebiesko - szara (błękit jasny), spodnie barwy jasno - błękitno szarej z lampasem czerwonym pojedynczym dla podoficerów, a podwójnym dla oficerów, przez ramię na pasku srebrna lądowica.

PRAWO I SĄD

Za sfałszowanie weksla

2 miesiące więzienia

W dniu wczorajszym Sąd Okręgowy w Łodzi rozpoznawał sprawę 24 letniego Jakóba Grunwalda, oskarżonego o sfałszowanie weksli. Jakób Grunwald, zamieszkały przy ul. Aleksandrowskiej 28, będąc w poszukiwaniu gotówki, szukał chętnych udzielenia mu pożyczki.

Nie udało mu się to jednak i postanowił sfałszować weksel na sumę 50 złotych z wystawienia P. Grunwalda.

Weksel ten puścił w obieg. Gdy nadszedł termin płatności weksel zaprotestowano i wówczas okazało się, iż podpis wystawcy jest sfałszowany.

Wobec tego sprawę skierowano do pro-

kuratora. Sąd skazał Jakóba Grunwalda na 2 miesiące więzienia.

Dr. med.
L. Banaszekiewicz

PIOTRKOWSKA 84. Telefon 118-30

przyjmuje od 4-ej do 7-ej

lekąrz-specjalista

w chorobach kobiecych i położnictwie.

KOKS Górnośląski

najwyższej jakości z reprezentowanych Zakładów Koksowych „GOTTHARDA” poleca na potrzeby centralnego ogrzewania i dla kuźni wagon. oraz ze składu

„ELIBOR”

Sp. Akc. Handl.-Przem. Ł. J. Borkowski
Oddział w Łodzi, Kilińskiego 70,
Tel. 101-73

CHORZY uzyskują ZDROWIE pijąc znane ze swej skuteczności, odznaczone złotymi medalami ZIOŁA lecznicze Dra. St. BREYERA

sporządzone w-g specjalnych recept, działają nadzwyczajnie w chorobach:

- Nr. 1. Piersiowych
2. Na przemianę materji (Reumatyzm i Atretyzm)
3. Żołądkowo-kiszkowe
4. Dla nerwowych
5. Skuteczne w padaczkę
6. „ w błędnicy
7. „ w chorobach nerkowych i pęcherzowych
8. „ w „ organów kobiecych (upławy)
9. Przeczyszczające
10. Skuteczne w zdęciach, nudnościach i wymiotach
11. W suchych kaszlach i koklusz
12. W chorobach serca
13. W chorobie cukrowej
14. We wszystkich przeziębieniach i napotne
15. Przeciw nadmiernej otyłości
- 16.A W chorobach wątroby
- 16.B. W „ i kamieni żółciowych

Do nabycia w aptekach i składach aptecznych — Wysyła hurtownie:
„POLHERBA” Sp. z ogr. odp. Kraków — Podgórze

Zastępstwo na Łódź i Województwo posiada
B. P I L C Skład apteczny, Łódź, Pl. Reymonta 5/6, Tel. 178-00
Zadać bezpłatnie u zastępcy broszurki „Jak odzyskać zdrowie”

50000000

PAR
NOŻONICH
W EUROPIE
JEST GWARANCJA
ICH DOBROCI

REZINOTRUST

SKLEP KAZIMIERZ Zielonko

Al. KOSCIUSZKI 37
poleca: pończochy jedwabne, fildecos skarpetki męskie, pończochy dziecięce reformy, rękawiczki wełniane swetry i pończochy
Cena — bardzo przystępna, oraz przyjmuje pończochy do reparacji.

WOZKI dziecięce
KÓŻKA metalowe
MATERACE wyścielane, higieniczne sprężyn. „PATENT” do meblowych łósek
WYŻYMACZKI amerykańskie
UMYWALKI,
KRZESEŁKA dziecięce
Na dogodnych warunkach w fabrycznym składzie „DOBROPOL”
Łódź, Piotrkowska 73. tel. 158-61 w podwórzu

AKŁAD Tapicersko-Meblowy posiada na składzie, otomany, kozetki kredensy, stoły, krzesła, trena, ceny przystępne
Główna 11 Z. Gabała

PRACOWNIA ORTOPEDYCZNA
istn. od roku 1886

St. Lewińska

Łódź, ul. NAWROT 38-a

Wyrabia: Bandaże na największe i zastępcze przepukliny brzucha, pępka, pachwiny u mężczyzn, kobiet i dzieci. Pasy brzuszne pooperacyjne, przeciw obwisłości — obniżeniu żołądka na czas ciąży i po ciąży, specjalne z patentowanego bandaża „Elasta” podług wymagań figury. Prostotrzymacze gorsety „HESSINGA” inne — Wkładki sprężynowe na płaskie stopy. Suspenserja. — Bandaż „Elasta” pat. przeciw żylakom, gruczolom, dla zreformowania i uszczuplenia zgrubiałej nogi

Czy chcecie być zadowoleni z waszego obuwia?

osiągniecie to kupując tylko w firmie

Stanisław GROCHAL

Łódź, Andrzeja Nr. 9

Na składzie wybór obuwia własnego wyrobu, najnowszych fasonów z materiałów krajowych i zagranicznych PO CENACH ZNIZOWANYCH,

Dla stowarzyszeń dogodne warunki

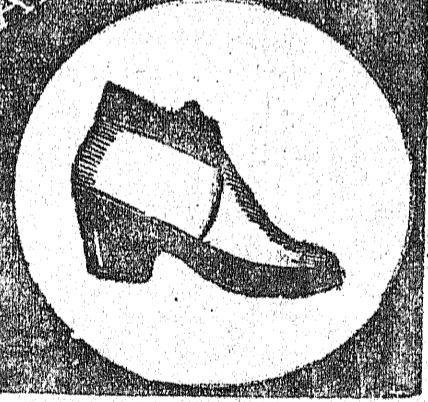

SNIEGOWCE KALOSZE

WYKWIĘTNE

RYGAWAR

RYGAWAR

J. Nowakowski

Piotrkowska 9.

W dzisiejszych ciężkich czasach, najpraktyczniejszym podarkiem

na Gwiazdkę

jest dobre, eleganckie, **o b u w i e**, znane ze swej dobroci ręcznej roboty — dziesięćkroć wytrzymalsze od zagranicznej reklamowanej tandety.

Wielki wybór obuwia męskiego, damskiego i dziecięcego po cenach konkurencyjnych

Na święta Bożego Narodzenia

KONSUM przy Widzewskiej Manufakturze

Rokicińska 54.

Dojazd tramwajami 10 i 16

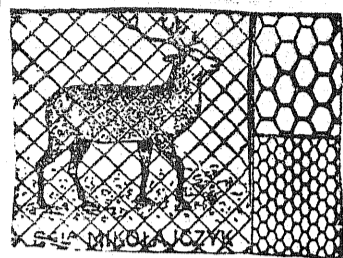
poleca po sensacyjnie tanich cenach, aby każdy mógł kupić prezent świąteczny dla siebie i innych

Resztki, Sekunda, Braki, Barchany, Flanele i inne artykuły znanej dobroci wyrobu Wdzewskiej Manufaktury

Rękawiczki dla pań i panów, imitacja deńskich od 1,75	Jedwabie w najmodniejszych kolorach za metr od 2,95	Pulowery i swetry eleganckie desenie wielki wybór od 7,—
Materiały damskie wełniane we wszystkich szerokościach, kolorach i deseniach za metr od 3,45	Zabijety wełniane tkane jedwabiem we wszystkich kolorach od 11,—	Koszule męskie białe i kolorowe z najlepszych tkanin od 9,75
Bielizna damska Koszule białe i kolorowe w bogatym wyborze od 2,45	Chustki wełniane w pięknych deseniach za sztukę od 11,—	Tweed i wełn. georgetty w najnowszych deseniach i kolorach za metr od 5,—
Materiały męskie kamgarny czarne i granatowe za metr od 10,50	Kołdry wełniane (koce) w wielkim wyborze za sztukę od 11,50	Krawaty najnowsze desenie w wielkim wyborze od 2,50

Zagubione dokum.

ELŻBIETA Maksymowicz zagubiła dowód osobisty wyd. w Łodzi 1594-3

DRUCIANE OGRODZENIA
Plecionki, Tkaniny, Gazy miedz. do filtrów „Rabita” do robót betonowych wyrabia i poleca
MATEUSZ MIKOŁAJCZYK
Łódź, Kilińskiego 167
Telefon 191-85

Dr. med.

Reicher

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych
ul. POŁUDNIOWA Nr. 28
Tel. 201-93

Lecz. diatermią. Elektroterapią od 8-11 rano i od 5-9 wiecz. w niedzielę od 9-1 p.p.

Dla niezamożnych ceny lecznic

Dr. Feliks SKUSIEWICZ

ANDRZEJA 11
Telefon 137-43
Choroby skórne weneryczne i moczopięciowe
godz. przyjęć: 9.30-11 rano i 5-7.30 popo l.

Ujcie! Matko!

Czy wpadacie w dzieci cnotę oszczędności?

Skarbonki oszczędnościowe wypożyczają bezpłatnie

Bank Polskich Kupców i Przemysł. Chrześc. w Łodzi, Sp. Akc.
ul. PIOTRKOWSKA 113

Ogłoszenia drobne.

Kupno i sprzedaż

WYKŁAD Tapicersko-Stolarski B-ci GABAŁOW Sienkiewicza 40 i Skład Mebli NAWROT 8 polecamy na dogodnych warunkach urządzenia pokojowe oraz pojedyncze meble również posiadamy na składzie otomany, tapczany, fotele, krzesła, stoły i t. d.

MEBOWY kredens, stół, krzesła, otomanę tremo garderobę, łóżka sprzedam tanio Sienkiewicza 59 m. 42 Oficyna II wejście I piętro. 1590-5

10 zł DZIENNIE zarobi domokrażca, posiadający 25 zł. Telef. 169-98 wyłącznie 12-1 1592-1

...SZEWCY...

Najtaniej nabyć można **SKÓRY** w każdej ilości
w Spółce Szewców
PIOTRKOWSKA 79
Al. KOSCIUSZKI 22
Tel. 158-38
(Specjalność: detaliczna sprzedaż zelówek trwałych na wodę)

INSTRUMENTY Muzyczne

najtaniej sprzedaje pracownia instrumentów muzycznych
FELIKSA BONIEWICZA
Łódź, ul. Targowa Nr. 38
dla szkół, nauczycieli i uczni ustępstwo.

Używajcie wyłącznie do szycia Nici „Marynarz”, Władysław SUWAŃSKI Wytw. Nici „Marynarz” Wólczańska 109

Szkl

okienne, ornamentowe surowe oraz szklenie budowli po cenach niższych konkurencyjnych
J OLEJNICZAK
GŁÓWNA Nr 14 tel. 130-04

Zdolni stolarze,

k którzy się znają na robotach budowlanych mogą się zaraz zgłosić Przędzalniana 29 w pobliżu ul. Na 1586-2

CENA OGŁOSZEŃ: Przed tekstem 30 gr. w tekście 30 gr. za tekstem 25 gr. zwyczajne 14 gr., nekrologi 30 gr., komunikaty 25 gr. Wersz milimetry lub jego miejsce Drobne ogłoszenia bezterminowe 10 gr. za wyraz, duże litery 50 gr. najmniejsze ogłoszenie 1 zł. Ogłoszenia zamiejscowe 50 proc. drożej, zagraniczne 100 proc. Stronica przed tekstem i w tekście podzielona na 3 łamy, za tekstem na 5 łamów. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa redakcja za bezpłatne. Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 7-ej po 7-ej 50 proc. drożej. Za terminowe wychodzenie ogłoszeń adm'n. nie odpowiada. Każda łowa podwyżka obowiązuje, przedtem przyjęte ogłoszenie bez uprzedniego zawiad. „Rozwój” można zamawiać w Zgierz u p. Lacha, w Pabjanicach u r. Zatorskiego ul. Zamkowa.